

2007. január 18., csütörtök

P6_TA(2007)0008

A fegyverek kiviteléről szóló hetedik éves jelentés

Az Európai Parlament állásfoglalása az Európai Unió fegyverkiviteléről szóló magatartási kódexének 8. operatív rendelkezése értelmében készített hetedik és nyolcadik éves tanácsi jelentésről (2006/2068(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unió fegyverkiviteléről szóló magatartási kódexére (a továbbiakban: magatartási kódex), amelyet a Tanács 1998. június 8-án fogadott el⁽¹⁾,
- tekintettel a Tanács által a magatartási kódex 8. operatív rendelkezése értelmében készített hetedik és nyolcadik éves jelentésre⁽²⁾,
- tekintettel az Európai Unió fegyverkiviteléről szóló magatartási kódexének frissített felhasználói útmutatójára⁽³⁾ (a továbbiakban: útmutató), amelyet a Tanács hagyományos fegyverek kivitelével foglalkozó munkacsoportja 2006. június 2-án fogadott el,
- tekintettel az Európai Unió közös katonai listájára (az Európai Unió fegyverkiviteléről szóló magatartási kódexe által szabályozott eszközök)⁽⁴⁾, amely a Tanács által eredetileg 2005. április 25-én elfogadott listát teszi naprakésszé és annak helyébe lép,
- tekintettel az Európai Uniónak a kézi lőfegyverek és a könnyű fegyverek destabilizáló felhalmozódása és terjedése elleni küzdelemhez történő hozzájárulásáról, valamint az 1999/34/KKBP együttes fellépés hatályon kívül helyezéséről szóló, a 2002. július 12-i 2002/589/KKBP együttes tanácsi fellépésre⁽⁵⁾,
- tekintettel a hagyományos fegyverekkel való illegális kereskedelem megelőzéséről és leküzdéséről szóló európai uniós programra, amelyet az Általános Ügyek Tanácsa 1997. június 26-i ülésén fogadott el,
- tekintettel a fegyverkereskedelem ellenőrzéséről szóló, 2003. június 23-i 2003/468/KKBP tanácsi közös álláspontra⁽⁶⁾,
- tekintettel a kettős felhasználású termékek és technológia kivitelére vonatkozó közösségi ellenőrzési rendszer kialakításáról szóló 1334/2000/EK tanácsi rendelet módosításáról és naprakésszé tételéről szóló, 2004. július 19-i 1504/2004/EK tanácsi rendeletre⁽⁷⁾,
- tekintettel a hagyományos fegyverek, valamint a kettős felhasználású termékek és technológiák exportellenőrzéséről szóló, 1995. december 19-én elfogadott Wassenaar-megállapodásra,
- tekintettel az Európai Tanács által 2003. december 12-én „Egy biztonságos Európa egy jobb világban” címmel elfogadott európai biztonsági stratégiára,
- tekintettel az ENSZ minimumszabályaira a fogva tartottakkal való bánásmód tárgyában⁽⁸⁾,
- tekintettel az Európai Tanács által 2005. december 15–16-án elfogadott, a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek, valamint lőszerük tiltott felhalmozása és kereskedelme elleni küzdelemről szóló európai uniós stratégiára⁽⁹⁾,
- tekintettel az Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsának 2005. október 3-i ülésén elfogadott következtetésekre, amelyek kifejezik az EU támogatását egy, a hagyományos fegyverek globális kereskedelmében közös kötelező érvényű szabályokat létrehozó nemzetközi fegyverkereskedelmi szerződés iránt az ENSZ keretein belül,

⁽¹⁾ 8675/2/98 sz. dokumentum, Brüsszel, 1998. június 5.

⁽²⁾ HL C 328., 2005.12.23., 1. o.; HL C 250., 2006.10.16., 1. o.

⁽³⁾ 10713/06 sz. dokumentum, Brüsszel, 2006. június 20.

⁽⁴⁾ HL C 66., 2006.3.17., 1. o.

⁽⁵⁾ HL L 191., 2002.7.19., 1. o.

⁽⁶⁾ HL L 156., 2003.6.25., 79. o.

⁽⁷⁾ HL L 281., 2004.8.31., 1. o.

⁽⁸⁾ A fogva tartottak bánásmódjában alkalmazott minimumszabályok, amelyet az ENSZ bűnmegelőzésről és az elkövetőkkel szembeni bánásmódról szóló első konferenciája 1955-ben Genfben fogadott el, és a Gazdasági és Szociális Tanács 1957. július 31-i 663 C (XXIV) és 1977. május 13-i 2076 (LXII) határozataiban jóváhagyott.

⁽⁹⁾ 5319/06. sz. dokumentum, 2006. január 13.

2007. január 18., csütörtök

- tekintettel arra, hogy a lőfegyverek, részeik és alkotóelemeik, valamint lőszerük tiltott gyártásáról és kereskedelméről szóló, 2001-es jegyzőkönyv, amelyet az ENSZ közgyűlése A/RES/55/255 sz. határozatában 2001. május 31-én fogadott el, 2005. július 6-én hatályba lépett,
 - tekintettel az ENSZ közgyűlésének 2005. december 8-i 60/519. sz. határozatára, amely jóváhagyta az államok számára a tiltott kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek időben és megbízható módon történő azonosítását és követését biztosító nemzetközi eszközt,
 - tekintettel a kézi lőfegyverekkel és könnyű fegyverekkel való tiltott kereskedelem megelőzésére, leküzdésére és megszüntetésére irányuló cselekvési program végrehajtásában történt előrelépés felülvizsgálatáról szóló, 2006. június 26. és július 7. között New Yorkban tartott konferenciára (ENSZ felülvizsgálati konferencia a SALW-ról),
 - tekintettel a tagállamok védelmét szolgáló termékek Közösségen belül forgalmáról szóló, 2006. március 21-i bizottsági konzultációs dokumentumra,
 - tekintettel az AKCS-EU közös parlamenti közgyűlés 2006. november 23-án elfogadott, a kézi lőfegyverekről és könnyű fegyverekről, valamint a fenntartható fejlődésről szóló állásfoglalására ⁽¹⁾,
 - tekintettel az Európai Unió fegyverkiviteléről szóló magatartási kódexének 8. operatív rendelkezése értelmében készített hatodik éves tanácsi jelentéséről szóló, 2005. november 17-i állásfoglalására ⁽²⁾,
 - tekintettel a kézi lőfegyverekről és könnyű fegyverekről szóló, 2006. június 15-i állásfoglalására ⁽³⁾,
 - tekintettel a Kínába irányuló fegyverértékesítésre kivetett embargó feloldásának hiányáról szóló állásfoglalásaira, különösen 2003. december 18-i állásfoglalására ⁽⁴⁾,
 - tekintettel a világ emberi jogi helyzetéről szóló éves állásfoglalásaira és az Európai Unió ez ügyben képviselt politikájára, és különös tekintettel 2004. április 22-i állásfoglalására ⁽⁵⁾,
 - tekintettel az EU-Szerződés 17. cikkére és az EK-Szerződés 296. cikkére,
 - tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
 - tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A6-0439/2006),
- A. mivel a magatartási kódex egy évig tartó felülvizsgálata 2005. június 30-án véget ért a tagállamok szakértőiből álló COARM (Conventional Arms Exports) munkacsoport szintjén, amely egy közös álláspont alapjául szolgáló dokumentumot készített; mivel a kódexet még mindig nem fogadták el közös álláspontként, ami hátráltatja a fegyverkivitel ellenőrzésének megerősítését szolgáló szükséges előrelépést;
- B. mivel az Európai Uniónak az európai biztonsági stratégiában vázolt fenyegetések miatt felelős globális szereplőként kell fellépnie és mutatkoznia a fegyverek elterjedése elleni küzdelem, a globális leszerelés elősegítése és a fegyverszállítás ellenőrzése érdekében tett erőfeszítések vezetőjeként;
- C. mivel a magatartási kódex közös állásponttá történő alakítása a kódex fejlesztésének egy újabb állomását jelentené, arra kötelezve minden tagállamot, hogy nemzeti jogszabályait igazítsák a kódexben foglaltakhoz; mivel azonban ezt veszélyezteti, hogy néhány uniós tagállam felelőtlenül összeköti a kódex közös állásponttá alakítását a Kínával szembeni fegyverkiviteli embargó feloldásához fűződő kétoldalú érdekeivel;

⁽¹⁾ 3892/06/fin. sz. AKCS-EU dokumentum.

⁽²⁾ HL C 280. E, 2006.11.18., 443. o.

⁽³⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2006)0274.

⁽⁴⁾ HL C 91. E, 2004.4.15., 679. o.

⁽⁵⁾ HL C 104. E, 2004.4.30., 1048. o.

2007. január 18., csütörtök

- D. mivel a fegyverszállítás ellenőrzésének fejlődése tovább halad regionális és nemzetközi szinten – amint az kiderül különösen a gyalogsági aknák nemzetközi tilalmából (az 1997. évi Ottawai Egyezmény) és a gyalogsági aknák által megölt vagy megsebesített emberek számának ehhez kapcsolódó csökkenéséből –, és mivel ezek a fejlődések továbbra is az EU teljes támogatását kívánják, különösen a 2006. június 26. és július 7. között, New Yorkban megrendezett, a kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek felülvizsgálataival foglalkozó ENSZ konferencia kimenetele után és különösen, ami egy nemzetközi fegyverkereskedelmi szerződés az ENSZ keretein belül történő létrehozásával kapcsolatos előrelépést illeti;
- E. mivel az Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsa 2005. október 3-i, luxembourgi ülésén támogatását fejezte ki egy nemzetközi fegyverkereskedelmi szerződés létrehozásával kapcsolatban;
- F. meggyőződve arról, hogy egy nemzetközi fegyverkereskedelmi szerződés létfontosságú amiatt, mert hetente emberek ezrei halnak meg hagyományos fegyverek áldozataként, valamint a felelőtlen fegyverszállítások miatt, amelyek világszerte hozzájárulnak az instabilitáshoz és a szegénységhez, és tekintve, hogy egy fegyverkereskedelmi szerződés világszerte elfogadott előírásokat nyújtana a fegyverszállítások vonatkozásában, és segítene megakadályozni, hogy a fegyverek rossz kezekbe kerüljenek,
- G. meggyőződve arról, hogy egy összehangolt európai fegyverexportot ellenőrző politika döntő mértékben hozzájárulna az Unió közös kül- és biztonságpolitikájának elmélyüléséhez,
- H. mivel sok hagyományos fegyver és kettős felhasználású termék és technológia esetében fennáll a veszélye annak, hogy azokat terrorista szervezetek vagy bűnözői csoportok szerzik meg és használják fel az EU-n belül és kívül;
- I. meggyőződve arról, hogy az EU fegyverexport ellenőrzéséről szóló politikájának meg kell erősítenie és ki kell egészítenie az Unió külső cselekvéseinek egyéb területeit, amelyek közé többek között a fenntartható fejlődés, a válságmegelőzés, az emberi jogok előmozdítása, a szegénység és a nemzetközi terrorizmus elleni küzdelem céljai, valamint a nagyobb regionális stabilitást célzó intézkedések is tartoznak,
- J. mivel a jelenlegi ellenőrzések nem szabályozzák megfelelően az alkotórészek globális beszerzését, az engedélyezett tengerentúli gyártást és a leányvállalatok fegyverelőállítását és -kivitelét; mivel nemcsak kötelessége minden államnak annak biztosítása, hogy kivitele megfeleljen a nemzetközi jog alapján fennálló kötelezettségeinek, hanem saját biztonsági, társadalmi-gazdasági és politikai érdeke is kivitelének szabályozása annak biztosítása céljából, hogy az ne segítse elő az emberi jogokkal való visszaélést vagy ne tápláljon konfliktust, illetve ne térítsen el forrásokat a fenntartható fejlődéstől;
- K. meggyőződve arról, hogy a kézi lőfegyverekkel és könnyű fegyverekkel, valamint lőszerekkel való illegális kereskedelem elleni harcra irányuló, 2005. decemberi uniós stratégia támogatja az ENSZ Biztonsági Tanácsa által 2004. január 19-én elfogadott – és az S/PRST/2004/1. sz. elnökségi nyilatkozatban említett – célkitűzést, amely sürgeti a fegyverexportáló országokat, hogy a kézi lőfegyverekkel és könnyű fegyverekkel való kereskedelem során a legnagyobb felelősséggel járjanak el,
- L. emlékeztetve a tagállamokat erre a felelősségre, amennyiben lépések történnének az európai belső védelmi felszerelési piac megnyitására és különösen, amennyiben a Bizottság további lépéseket tesz a fent említett 2006. március 21-i konzultációs dokumentumot követően, amely kifejezetten utal a magatartási kódex szerepére,
- M. mivel a EU tagállamai világszerte tartósan a legfőbb fegyverexportőrök közé tartoznak; mivel a fejlődő világban egyre több cég szerez – kormánya támogatásával – jelentős részesedést a fegyverek világpiacán; mivel a nemzeti fegyverkiviteli ellenőrzések országonként változóak a fejlődő világban és nem mindig épülnek olyan határozott kritériumokra vagy iránymutatásokra a fegyverszállítások engedélyezésére, amelyek teljes egészében tükröznék az államok nemzetközi jog alapján fennálló kötelezettségeit;

2007. január 18., csütörtök

- N. mivel a stockholmi Nemzetközi Békekutató Intézet (SIPRI) egyik jelentése szerint 2005-ben az EU-tagállamok fegyverszállításokat engedélyeztek többek között Kínába, Kolumbiába, Etiópiába, Eritreába, Indonéziába, Izraelbe és Nepálba; meggyőződve arról, hogy a szállított fegyverek jellegére – mennyit és kinek adtak el, valamint milyen céllal – vonatkozó részletesebb és átlátható információk nélkül nem lehetséges olyan következtetést levonni, hogy a magatartási kódexnek sikerült megállítania minden olyan fegyverkivitel, amelynek valószínű célja fegyveres konfliktusok táplálása, emberi jogokkal való visszaélés vagy a szegénység fenntartása;
- O. mivel a felelőtlen fegyverszállítások továbbra is hátráltatják a demokratikus, gazdasági és társadalmi fejlődést a világ sok részén, hozzájárulnak erőszakos konfliktusokhoz és a korrupcióhoz, valamint a fejlesztési segélyek felhasználását hatástalanná teszik; elismerve, hogy egy jogilag kötelező fegyverkiviteli magatartási kódexben rögzített, egyértelmű, hatékony és összehangolt uniós fegyverkiviteli politika döntő hozzájárulás lenne az EU részéről a millenniumi csúcstalálkozó céljaihoz és a millenniumi fejlesztési célokhoz, más szóval a fenntartható fejlődéshez az AKCS-országok és más fejlődő nemzetek esetében,
1. üdvözli a Tanács hetedik és nyolcadik éves jelentését, és ismét hangsúlyozza az éves felülvizsgálatok fontosságát, ahogyan azt a kódex 8. operatív rendelkezése előírja, mint a kódex felülvizsgálatára és megerősítésére szolgáló fő mechanizmust;
 2. üdvözli a legutóbbi elnökségek (az Egyesült Királyság, Ausztria és Finnország) által az átláthatóságra helyezett hangsúlyt, amely további együttműködést eredményezett a tagállamok között az elutasításokról szóló konzultációk, az adatgyűjtésről szóló jelentések és az éves jelentésekben foglalt adatbejelentések terén, a harmadik féllel való kapcsolatfelvételi tevékenységeik során, valamint az Európai Parlamenttel folytatott párbeszédük elmélyítésében;
 3. elfogadhatatlannak tartja, hogy nem történtek lépések a kódex közös álláspontként történő elfogadására annak ellenére, hogy a hagyományos fegyverek kivételével foglalkozó COARM munkacsoport 2005 júniusában megegyezett a szövegről;
 4. üdvözli a tényt, hogy 2005. szeptember 26-án a COARM munkacsoport ellenvetése nélküli megállapodás történt a 8. kritérium (fenntartható fejlődés) értelmezésének legjobb gyakorlatáról és ezt a felhasználói útmutató is tartalmazza; mindazonáltal továbbra is aggódik amiatt, hogy még kísérlet sem történt a meglévő normák egybevetésén való túllépésre; felhív azonban a 8. kritérium lehető legkorábbi felülvizsgálatára a jobb gyakorlatok kialakításának céljából, például a fegyveres konfliktusok és a fejlődés közötti kapcsolatok feltárásával; támogatja ezen folyamat folytatását és hogy a fennmaradó kritériumokra vonatkozó legjobb gyakorlatot az Európai Parlamenttel és egyéb érdekelt felekkel egyeztetve határozzák meg;
 5. üdvözli a felhasználói útmutatóba a közelmúltban belefoglalt magyarázatot, mely szerint a tengerentúlról engedélyezett gyártásról szóló megállapodásokat kiviteli engedélyként kell kezelni; súlyos aggodalmát fejezi ki mindazonáltal az Európai Unióban a gyártási kapacitások tengerentúlról történő áthelyezésének korábbi eseteivel kapcsolatban, beleértve az engedélyezett gyártási megállapodásokat, és felhív az előírások további szigorítására konkrétan a tengerentúli engedélyezett gyártás szabályozásánál és általában a gyártási kapacitás áthelyezésénél;
 6. sürgeti a tagállamokat, hogy a tengerentúli fegyvergyártás engedélyezésének további ellenőrzése érdekében tegyék meg az alábbi lépéseket:
 - a) adjanak ki elutasító határozatot az exportra az engedélyezett fegyvergyártásra vonatkozó engedélyek esetében, amennyiben fennáll annak a kockázata, hogy a külföldi gyártásból származó fegyvereket az állam fennálló nemzetközi jogi kötelezettségeinek megszegésével használnák fel,
 - b) adjanak ki elutasító határozatot az exportra az engedélyezett tengerentúli fegyvergyártásra vonatkozó engedélyek esetében, amennyiben azokat nem kíséri minden esetben egy jogilag kötelező erejű megállapodás a termelés korlátozásáról és az engedélyezett kiviteli célterületekről, valamint a termék végleges felhasználásáról,
 - c) az engedélyezési szerződéseket rendszeres időközönként felül kell vizsgálni, hogy újra lehessen értékelni az eltérés kockázatait és az engedélyezési megállapodást megfelelően módosítani lehessen;

2007. január 18., csütörtök

7. megerősíti az elutasításról szóló értesítési rendszer továbbfejlesztésének szükségességét; ismét felhív az elutasításokról szóló kétoldalú egyeztetésekkel kapcsolatos bővebb információcserére, valamint arra, hogy a hasonló egyeztetésekkel kapcsolatos információkat uniós szinten cseréljék és jelentsék;
8. felhívja a tagállamokat, hogy fordítsanak nagyobb figyelmet a fegyvereket fogadó ország hátterére annak megelőzése érdekében, hogy a fegyvereket terrorista csoportok használják fel vagy azok felhasználása ne rendeltetésszerűen történjen;
9. ismételten felhívja a tagállamokat, hogy állapotodjanak meg egy jegyzékről a fegyveres konfliktusokban részt vevő országokról, amelyek felé a fegyverexportot elvben tiltani kell egy olyan mechanizmusra alapozva, amelynél az ilyen államok elutasításának vélelmét az ENSZ Biztonsági Tanácsának fegyverembargókkal kapcsolatos mechanizmusokat felügyelő részlege és az EU illetékes munkacsoportjai felügyelik; ezt figyelembe véve felhívja a tagállamokat, hogy a közel-keleti régióba irányuló fegyverexportról szóló politikáikat hozzák összhangba a magatartási kódexszel;
10. javasolja, hogy a nemzeti exporthitel intézmények – a gazdaságilag instabil régiókban, és különösen a fejlődő országokban eszközölt, kormányzati támogatott magánberuházások ösztönzésére vonatkozó feladataik ellátásakor – kövessék azt a politikát, amely szerint nem nyújtanak viszontbiztosítást a harmadik országokba irányuló katonai jellegű exportszerződésekre kölcsönök vagy egyéb fajtájú garanciák révén az átvevő nem fizetése esetén; ragaszkodik ahhoz, hogy a múltban odaítélt egyetlen ilyen kölcsön sem súlyosbíthatja a kedvezményezett ország adóssághelyzetét, és hogy azok nem tekinthetők hivatalos fejlesztési segélynek sem;
11. üdvözli a nyolcadik éves jelentésben tapasztalt nagyobb fokú átláthatóságot, amely abból származik, hogy az A. táblázat külön részt tartalmaz az embargó alatt lévő országokba irányuló exportról; felhívja a Politikai és Biztonsági Bizottságot, hogy folytasson rendszeres párbeszédet a kódex és a felhasználói útmutató (különösen a legjobb gyakorlat használatának) alkalmazásáról, tekintettel a megfigyelési listán szereplő (vagy az EU közös helyzetelemző központjának részletes elemzését igénylő) országokba történő fegyverkivitelre; sürgeti, hogy az Európai Parlamentet vonják be ezekbe a megbeszélésekbe;

Közös álláspont

12. úgy véli, hogy egy jogilag kötelező magatartási kódexben gyökerező egyértelmű, hatékony és összehangolt, a fegyverkivitel ellenőrző közös politika döntő szerepet játszhat a terrorizmus elleni küzdelemben, a konfliktusok megelőzésében, a regionális stabilitásban és az emberi jogok előmozdításában;
13. felhívja a soros elnökséget, valamint a tagállamok kormányait, hogy adjanak magyarázatot arra, a kódexet miért nem fogadták el közös álláspontként annak ellenére, hogy a COARM munkacsoport 2005 júniusában megállapodott annak szövegéről;
14. üdvözli a legjobb gyakorlatok folyamatos fejlesztését a felhasználói útmutató keretében, ugyanakkor sajnálatát fejezi ki, hogy az EU exportellenőrzésének további fejlesztését – különösen a nem tárgyi áthelyezések, az átszállítás ellenőrzése és az EU exportellenőrzésének további általános harmonizálása területén – gyengíti az, hogy a kódexet nem sikerült közös álláspontként elfogadni;

Párbeszéd az Európai Parlamenttel

15. üdvözli az Európai Parlamenttel való párbeszédéről szóló külön fejezet szerepeltetését az éves jelentésben;
16. üdvözli az Egyesült Királyság, Ausztria és Finnország elnökségének kezdeményezését, hogy bemutassák eddigi munkájukat a kódex fejlesztéséről az Európai Parlament Külügyi Bizottsága Biztonság- és Védelempolitikai Albizottságának, valamint üdvözli az általuk az átláthatóságra és a párbeszédre helyezett hangsúlyt;

2007. január 18., csütörtök

17. üdvözli az osztrák és a finn elnökség által az Európai Parlament előadója számára nyújtott lehetőséget arra, hogy a COARM munkacsoport ülésén – amelyen az Európai Parlament jelentésének és a Tanács éves jelentésének összeállítását tárgyalták – részt vegyen a vitában és információcserét folytasson;
18. a megnövekedett átláthatóság és bizalomépítés eszközeként üdvözli a nyolcadik éves jelentésben hivatkozott határozatot, amely szerint minden elnökségnek törekednie kell a Biztonság- és Védelempolitikai Albizottsággal való találkozóra, valamint azt a gyakorlatot, hogy elnökségenként egyszer meghívják a Parlament előadóját egy COARM ülésre;
19. felhív az Európai Parlament fokozottabb bevonására a kapcsolatfelvételi tevékenységek kialakításába, különös tekintettel az elsődleges irányvonalak továbbfejlesztésére a nemzetközi fegyverkereskedelmi szerződés támogatása céljából, valamint az érdekelt harmadik felekkel – beleértve a nem kormányzati szervezeteket és a védelmi iparágat – való további együttműködés és konzultáció továbbfejlesztésére;
20. sürgeti a Tanácsot, hogy minden tagállamnak írja elő nemzeti jelentések közzétételét a lefektetett minimális szabályok eléréséről és e jelentések továbbítását az Európai Parlamentnek és a nemzeti parlamenteknek;
21. felhív az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek közötti éves vitára a tagállamok által a fegyverexport kezelése terén elért átláthatóság, valamint a magatartási kódex végrehajtásának értékelése tekintetében;

Átmeneti intézkedések fegyverembargó feloldására

22. üdvözli a hatodik éves jelentésben foglalt célt egy „eszköztár” és célirányos mechanizmusok létrehozására az olyan államok felé irányuló fegyverexport szabályozására, amelyekkel szemben az embargót feloldották;
23. emlékeztet az Általános Ügyek és Külcapcsolatok Tanácsának 2004. október 11-i, Líbiáról szóló következtetéseire: „A Tanács emlékeztet arra, hogy a Líbiába irányuló fegyverszállítmányok az EU fegyverkivitelről szóló magatartási kódexének hatálya alá esnek, valamint úgy dönt, hogy egy speciális, a Tanácsban jelenleg kidolgozás alatt álló, embargó utáni állapotra érvényes fegyveráthelyezési rendszer („eszköztár”) lép hatályba; felhívja az elnökséget, hogy állapítsa meg az eszköztár státuszát;
24. tudatában van annak, hogy nem dolgozták ki sem az „eszköztárat”, sem konkrét felügyeleti mechanizmusokat; emlékeztet tehát korábbi álláspontjára, hogy az alapos ellenőrzés az embargó feloldása után is szükséges, és felülvizsgálati mechanizmusokat kell létrehozni, hogy szükség esetén értékeljék és felülvizsgálják az eszköztárat, és rendszeresen kövessék nyomon a helyzetet azokban az államokban, ahol az embargót feloldották, szem előtt tartva az embargó feloldásának okait; sürgeti a COARM-ot, hogy rendszeresen vizsgálja felül a mechanizmust és a hasonló megbeszélésekről tegyen jelentést az Európai Parlamentnek;
25. fontosnak tekinti, hogy a tagállamoknak lehetősége nyíljon egymással konzultálni az embargó utáni státuszban lévő országok számára kiadott kiviteli engedélyekről; adatgyűjtésre hív fel az ilyen konzultációk tartalmáról és kimeneteléről, valamint azok későbbi éves jelentésekben történő közlésére;
26. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy javítani kell az időszerű információ cseréjét az Európai Parlamenttel, különösen ami az engedélyek elutasítását és az eszköztár működését érinti;

Azonos kritériumok

27. sürgeti a tagállamokat, hogy alkalmazzanak azonos kritériumokat a harmadik országok megítélésénél, amikor az emberi jogok megsértése vagy a növekvő regionális instabilitás miatt fegyverkiviteli korlátozás vagy embargó bevezetését veszik fontolóra;

2007. január 18., csütörtök

28. úgy véli, hogy a Kínával szembeni embargót nem szabad feloldani mindaddig, amíg nem következik be egyértelmű és tartós javulás az emberi jogok, valamint a társadalmi és politikai szabadságok vonatkozásában; rámutat, hogy a fegyverexport aláaknázza a békét és stabilitást Kelet-Ázsiában és növeli a regionális bizonytalanság veszélyét, különösen az Észak-Korea által végzett atomkísérletekből eredő válságot követően;

29. mély aggodalmát fejezi ki a fegyverembargó felhárító megsértése miatt a dárfúri konfliktusban részt vevő valamennyi fél által, amelyet az ENSZ Biztonsági Tanácsa által kiküldött szakértők jelentettek, és az ennek eredményeként az elmúlt hónapokban fellángoló ellentétek miatt;

Felhasználói útmutató – a kritériumok értelmezésének legjobb gyakorlata

30. üdvözli a felhasználói útmutató folyamatos fejlesztését a kódexben foglalt kritériumok értelmezésének összehangolására szolgáló hasznos és gyakorlati eszközként;

31. tudomásul veszi a felhasználói útmutatóban eszközölt változtatásokat, különösen a 2., 7. és 8. kritérium iránymutatásaiban; sürgeti a további frissítést a kódex új fejlesztéseivel összhangban, például ami a 3. és 4. kritériumra vonatkozó további iránymutatásokat érinti; felszólít az emberi jogok tiszteletben tartásának általános kritériumként való alkalmazására;

Nemzeti jelentési eljárások

32. elismeri, hogy kiegészítő lépések történnek a tagállamok közötti adatgyűjtés és -csere javítására, amelyeket mellékelni fognak az éves jelentésekhez, beleértve a nyolcadik éves jelentés értelmében az adatbejelentésben eszközölt javításokat; felhív mindazonáltal a nemzeti jelentések minőségének jelentős javítására az átláthatóság növelése és annak helyes felmérése érdekében, hogy a tagállamok hogyan alkalmazzák a magatartási kódexet;

33. felhívja a tagállamokat nemzeti fegyverkiviteli engedélyezési eljárásaik egyszerűsítésére, vonatkozó nemzeti intézményi eljárásaik és feladataik egyértelművé tételére és minden kétség eloszlatására a „katonai” és „nem katonai” fegyverek kiviteli engedélyezési eljárásaira vonatkozó azon rendszerekben, amelyeket a fegyverexportőrök kézi lőfegyverek és könnyű fegyverek konfliktusra hajlamos régiókba „nem katonai” fegyverként történő kivitelére igénybe vehetnek;

34. sürgeti a Tanácsot, hogy kötelezzen minden tagállamot az elfogadott minimumkövetelmények betartásáról szóló nemzeti jelentések közlésére;

35. sürgeti a megegyezésen alapuló közös jelentéstételi szabályok elfogadását, amelyhez minden államnak alkalmazkodnia kell, beleértve a fogadó országra vonatkozó kiviteli és kereskedelmi engedélyek számáról szóló szabályokat, valamint az információt az engedélyek elutasításáról, a teljes leírást a kivitelre engedélyezett felszerelések típusairól, minden kivitelre engedélyezett felszereléstípus mennyiségét és a végső felhasználó meghatározását; sürgeti, hogy a fegyverkivitel támogatását – például állami hitelek vagy hitelgaranciák révén – a jövőben tartalmazzák a nemzeti jelentések;

A Közösségen belüli átszállítások

36. kitart amellett, hogy szigorú és átlátható nemzeti exportellenőrzést kell alkalmazni egészen addig, amíg minden tagállam oly mértékben nem harmonizálta a nemzeti exportellenőrző politikáit, hogy az lehetővé teszi számukra a magatartási kódex jogi eszközzé formálását, amely szabályozni tudná a Közösségen belüli és a nemzetközi fegyverkivitel engedélyezését, irányítását (beleértve a végső állomást) és igazolását;

2007. január 18., csütörtök

Az EU egységes jelentésének funkciói és tartalma

37. elismerve, hogy a Tanács hajlandó az Európai Parlamentnek az Európai Unió egységes jelentésének javítására irányuló korábbi javaslatait szelektíven elfogadni, a Tanácsot az alábbi fontos lépések megtételére hívja fel:

- az információcsere ütemtervének meghatározása és negyedéves gyakorisággal statisztikai adatok elektronikus formában történő közzététele;
- több információ közzététele az Unió-szerte zajló folyamatokról, beleértve a kiviteli engedélyek elutasításának rendszerét és a kereskedelmi engedélyek elutasításának rendszerét;
- részletek közlése az elsőbbségi iránymutatások alkalmazásáról, az alkalmazandó mechanizmusokról és a cselekvési ütemtervről;
- 2008-ban felülvizsgálat elvégzése az adatgyűjtésre és -megosztásra, valamint az elsőbbségi iránymutatásokra vonatkozó konvergencia felé tett előrelépésről;

Továbbá (!):

- az EU éves jelentésében a fegyverkiviteli engedélyekkel kapcsolatos pénzügyi adatok hasznosságát, összevethetőségét és pontosságát oly módon kell javítani, hogy a nemzeti jegyzékek szerkezetét és tartalmát összeegyeztethetővé teszik az EU közös katonai jegyzékével, valamint hogy összehangolják a szabad engedélyekkel kapcsolatos jelentéstételi gyakorlatokat;
- a tényleges kivitelről szóló adatok hasznosságát, pontosságát, átfogó jellegét és összevethetőségét oly módon kell javítani, hogy az ipar számára nemzeti szinten jogilag kötelezővé teszik a fegyverkivitelükről szóló jelentést, valamint hogy ezeket az adatokat nemzeti beadványok alapjává teszik;
- az éves jelentésnek információt kell tartalmaznia a kivitelre engedélyezett termékek mennyiségéről és a tényleges kivitelről az érintett tételek leírásával együtt;
- információt kell szolgáltatni a végső felhasználóról, valamint a harmadik országba irányuló újrakivitelben részt vevő áruk végső állomásáról. Amennyiben az ilyen részletességgel bíró tájékoztatást túlzottnak vélik, az államok nemzeti éves jelenéseket készíthetnek előre megállapodott jelentési kritériumok alapján;
- külön információt kell szolgáltatni egy fegyverexportról szóló táblázatban, amelyet a fegyveres erők és a rendőrség használnak békefenntartási, a békebiztosítási, humanitárius vagy válságkezelési célokból, beleértve az európai biztonsági és védelmi politika és a biztonsági ágazati reform tevékenységeit, amelyek által elkerülhető a kereskedelmi célú exportokkal való összetévesztés;
- a rendeltetési helyek végső, összesített jegyzékét független szakértőknek kell módszeresen felülvizsgálnia, hogy lehetővé tegyék a Parlament tagjai számára a hivatalosan közzétett adatok és a valós export közötti objektív összehasonlítást;

Áruk átvétele újrakivitelre

38. felhív a „beépítésről” szóló új iránymutatások megszüntetésére, és felhív minden tagállamot, hogy erősítsék meg elkötelezettségüket a magatartási kódex alkalmazására a beépítésre szánt alkotóelemek exportja tekintetében;

Meghatározott célra történő felhasználás

39. üdvözli a kivitel utáni ellenőrzésről szóló kiemelt iránymutatást, és sürgeti a tagállamokat, hogy egyezzenek meg a fogadó országokba és ottani felhasználókhöz tartó, vagy ottani felhasználásra kerülő szállítmányok ellenőrzéséről és igazolásáról szóló eljárásokban; javasolja, hogy a tagállamok alakítsanak ki információcsere-mechanizmusokat és állítsanak fel adatbázist, amely információkat tartalmaz a fogadó országokban történő végső felhasználással kapcsolatos aggályokról, a korábbi visszaélésekről és/vagy eltérésekről, valamint a tagállamok közötti, a kivitel leszállítása és a végső felhasználás, illetve felhasználó ellenőrzéséről szóló információcseréről;

(¹) A további pontokról bővebben ld.: Az Európai Unió magatartási kódexe a fegyverkivitelről: az éves jelentés tökéletesítése (*The European Union Code of Conduct on Arms Exports: Improving the Annual Report*). SIPRI 8. számú jelentés; SIPRI, 2004. november.

2007. január 18., csütörtök

40. tevékenyebb uniós és nemzeti hozzáállást sürget a kettős felhasználású termékek kivitelének és újrakivitelének ellenőrzésével kapcsolatban azon kockázat elkerülése érdekében, hogy harmadik országokban nemkívánatos végső felhasználók, köztük nem állami szereplők juthassanak érzékeny tételekhez;
41. sürgeti a tagállamokat, hogy kísérjék folyamatosan figyelemmel a fegyverimportőr országok emberi jogi helyzetét;

Kapcsolatfelvétel

42. üdvözli az Európai Parlament felhívására érkezett pozitív reakciót, amely több információ közlésére hívott fel arról az adatbázisról, amely információt tartalmaz a hatodik és hetedik éves jelentésben hivatkozott kapcsolatfelvételi tevékenységekről;
43. javasolja, hogy a tagállamok aktívan valósítsák meg a fő kapcsolatfelvételi prioritásokat és továbbra is használják a mechanizmust összehangolásra és a hasonló tevékenységekről szóló információ gyűjtésére;
44. üdvözli az Európai Parlament kérésére érkezett pozitív reakciót, amelyben felhívta a Tanácsot, hogy ossza meg az Európai Parlamenttel a „trojka” találkozók részleteit exportellenőrzésre, valamint a Kínához vagy a nyugat-balkáni országokhoz hasonló országokkal a hagyományos fegyverek exportellenőrzése kapcsán létrehozott ad hoc munkacsoportokra és szemináriumokra vonatkozóan; javasolja, hogy megfigyelőnek hívjanak meg parlamenti tagokat ezekre a szemináriumokra;
45. felhívja a Tanácsot, hogy jobban tudatosítsa a magatartási kódex elveit, valamint hangsúlyozza a fegyverek világszintű kereskedelmének közös elveit megállapító nemzetközi fegyverkereskedelmi szerződés szükségességét valamennyi „trojka” találkozó és a harmadik országokkal, illetve a regionális és nemzetközi szervezetekkel folytatott kapcsolatok során;

Fegyverkereskedelem

46. felhívja azon tagállamokat, amelyek még nem tettek eleget a fegyverkereskedelemről szóló közös álláspontnak, hogy erre nézve dolgozzanak ki ütemtervet;
47. továbbra is sürgeti a tagállamokat, hogy javítsanak a fegyverkereskedelemről szóló közös álláspont végrehajtásával kapcsolatos eredményeiken, különösen a nemzeti szabályozás fejlesztése és a tervezett, kereskedelmi tevékenységekkel kapcsolatos információcsere-mechanizmusok végrehajtása által;
48. sürgeti a közös minimum gyakorlatot a külső területek ellenőrzése kapcsán, beleértve a fegyverembargót sértő kereskedelmi tevékenység tiltását, akkor is ha otthon és ha külföldön történik; a tagállamoknak követniük kell más olyan országok példáját, amelyeknek a katonai felszerelések külföldön végzett kereskedelméhez engedélyre van szükségük, mint például Belgium, a Cseh Köztársaság, Észtország, Finnország, Magyarország, Lengyelország és Szlovákia; legalábbis azonban Németország példáját kellene követniük, ahol a kézi lőfegyverekkel és könnyű fegyverekkel való külföldön végzett kereskedés szintén engedélyköteles lesz;
49. javasolja, hogy a tagállamok fejlesszék tovább a fegyverkereskedelemről szóló közös álláspontot azáltal, hogy az összes ismert fegyverkereskedőről nemzeti jegyzéket állítanak össze, amely tartalmazza a katonai felszerelések harmadik országokba történő szállításának és a hozzá kapcsolódó pénzügyi szolgáltatások információit, amelyet minden tagállammal egyformán meg kell osztani; sürgeti, hogy a kereskedelmi adatbázis elutasításokat tartalmazó része bővüljön az elutasítással kapcsolatos konzultációról szóló információval;
50. javasolja, hogy hozzanak meg minden intézkedést annak elkerülése érdekében, hogy elkerüljék a kereskedők kezdeményezéseit olyan fegyverek felelőtlen megszerzésére és azok harmadik fél számára való exportálására, amelyeket az európai biztonsági és védelmi politika részeként, az Európai Unió és a tagállamok bevonásával zajló békefenntartó missziók vagy egyéb külső békefenntartó műveletek során eddig begyűjtöttek (ahogyan az Bosznia-Hercegovina esetében történt);

2007. január 18., csütörtök

Magántulajdonban lévő biztonsági cégek

51. megjegyzi, hogy az Egyesült Államok kiterjesztette a katonai exportot ellenőrző szabályozását a magánkézben lévő biztonsági cégekre és ezért felhívja az Európai Uniót hasonló lépések megfontolására a magatartási kódex kiegészítése érdekében, hogy az vonatkozzon a magánkézben lévő biztonsági szolgáltatósokra is; első lépésként az Európai Unió a következő, exportengedélyt igénylő tevékenységeket és szolgáltatásokat vehetné fel a közös katonai jegyzékbe: fegyveres személyzet és helyszín-védelem, fegyveres szállítási biztonság, kiképzés katonai fegyverekre és felszerelésre, stratégiai és taktikai képzés, biztonsági ágazati reform, katonai és biztonsági konzultáció, katonai logisztika, kémelhárítási szolgáltatások és műveleti támogatás;

Rendelkezés a kínzóeszközökről

52. üdvözli az egyes, a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmazható áruk kereskedelméről szóló, 2005. június 27-i 1236/2005/EK tanácsi rendelet elfogadását⁽¹⁾;

53. felhív a rendelet hatályának kiterjesztésére a Közösségen belüli szállításra a lehetséges áthágások megelőzése érdekében;

Az Európai Unió bővítése

54. üdvözli a tényt, mely szerint a hetedik és nyolcadik éves jelentés tartalmazza a Parlament azon javaslatát, hogy fontolják meg annak legjobb módját, hogyan lehet a csatlakozó országokat és új szomszédokat bevonni és támogatni azzal a céllal, hogy biztosítsák a fegyverkereskedelmet ellenőrző politikák harmonizációját, valamint a magatartási kódexben foglalt elvek és kritériumok maradéktalan végrehajtását;

55. felhívja a Tanácsot, hogy közöljön jelentést a csatlakozási státuszra esélyes államok szállítást ellenőrző rendszeréről és gyakorlatáról, mielőtt azok csatlakozását engedélyznék és minden olyan állam csatlakozási státusz felé való előrehaladását tegye függővé az uniós szállításellenőrzési előírásoknak való megfeleléstől, amely állam még nem felelt meg ezeknek; azt kívánja, hogy a stabilizációs és társulási megállapodás folyamatában részt vevő minden államban kísérjék szoros figyelemmel a szállításellenőrzési rendszert és gyakorlatot még akkor is, ha az ország még nem nyerte el az EU-tagjelölti státuszt;

Nemzetközi folyamatok: nemzetközi fegyverkereskedelmi szerződés

56. hangsúlyozza annak szükségességét, hogy az Európai Unió és tagállamai dinamikus szerepet játszszanak a nemzetközi, regionális és nemzetközi folyamatok támogatásában;

57. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy dolgozzanak ki konkrét intézkedéseket az ENSZ cselekvési program (UNPoA) öt fő területének – vagyis kereskedelem, jelölés és követés, lőszeres, valamint fejlesztés és technikai segítség – végrehajtására, valamint a cselekvési programot figyelemmel kísérő mechanizmus kifejlesztésére;

58. felhívja az Európai Unió elnökségét és a tagállamokat, hogy kísérjék a nemzetközi fegyverkereskedelmi szerződést szolgáló nyilatkozati diplomáciájukat céltudatos és határozott intézkedésekkel, illetve hogy hajtsák végre az ENSZ Első Bizottsága (Leszerelési és Nemzetközi Biztonsági Bizottság) által 2006. október 26-án elfogadott határozatot, amely végül elvezet a fegyverszállítások globális minimumkövetelményeit megállapító, hatékony, jogilag kötelező nemzetközi fegyverkereskedelmi szerződéshez;

59. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy az európai szomszédosági politikát, valamint a partnerségi és együttműködési megállapodásokat érintő fejleményekről szóló további tárgyalásaiba vonja be az EU valamennyi fegyverkereskedelmi embargójának betartását;

(¹) HL L 200., 2005.7.30., 1. o.

2007. január 18., csütörtök

60. felhívja a tagállamokat, hogy ismét kötelezzék el magukat az iránt az elv iránt, hogy a magatartási kódexen foglalt kritériumokat nem veszélyeztetik szélesebb körű külpolitikai célok elérése érdekében;

*
* *

61. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezen állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az ENSZ főtitkárnak valamint az ENSZ Közgyűlés elnökének.

P6_TA(2007)0009

Európai program a közúti biztonságért – Félidős mérleg

Az Európai Parlament állásfoglalása az Európai Cselekvési Program a Közúti Közlekedés Biztonságáért című programról – félidős értékelés (2006/2112(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Bizottság „Európai közlekedéspolitika 2010-re: Ideje dönteni” (COM(2001)0370) című fehér könyvére, továbbá az Európai Parlament 2003. február 12-i, ezzel kapcsolatos állásfoglalására ⁽¹⁾,
 - tekintettel a Bizottság „Informatikai és kommunikációs technológiák a biztonságos és intelligens gépjárműveken” című közleményére (COM(2003)0542),
 - tekintettel a Bizottság „Európai közlekedésbiztonsági cselekvési program – A közúti balesetek áldozatai számának felére csökkentése 2010-ig” című közleményére (COM(2003)0311), továbbá az Európai Parlament 2005. szeptember 29-i, ezzel kapcsolatos állásfoglalására ⁽²⁾ és 2004. októberi, „20 000 életet megmenteni a közutakon” című kiadványára,
 - tekintettel a Bizottság 2004. április 6-i, a közúti közlekedés biztonsága terén hatályos jogszabályok végrehajtására vonatkozó 2004/345/EK ajánlására ⁽³⁾,
 - tekintettel a közúti közlekedés biztonságáról szóló 2003. október 24-i veronai nyilatkozatra, valamint a 2004. október 25–26-i második veronai konferencia következtetéseire, továbbá az ezt követően az Európai Unió közlekedési miniszterei által tett kötelezettségvállalásra, amely szerint a közúti biztonságot prioritásnak tekintik,
 - tekintettel a közúti közlekedés biztonságáról szóló, 2004. január 29-i európai chartára,
 - tekintettel a Bizottság „Európai cselekvési program a közúti közlekedés biztonságáért – Félidős mérleg” című közleményére (COM(2006)0074),
 - tekintettel az Egyesült Államok Autópálya Közlekedésbiztonsági Nemzeti Hivatala (National Highway Traffic Safety Administration; NHTSA) által tett bejelentésre, amely szerint 2011 szeptemberétől valamennyi új autó esetében az elektronikus stabilizációs rendszerek (ESP/ESC) az USA-ban kötelező szabványfelszerelések lesznek,
 - tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
 - tekintettel a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság jelentésére (A6-0449/2006),
- A. mivel az Európai Unióban minden évben több mint 40 000 haláleset oka közúti baleset, amelynek közvetlen és közvetett költségeit 180 000 000 000 EUR-ra – avagy az EU GDP-jének 2%-ára – becsülik;
- B. mivel az Európai Unióban bekövetkezett közúti balesetek áldozatai számának 2010-ig a felére történő csökkentésére irányuló célkitűzés továbbra is prioritás marad és tudomása van az e számadat eléréséhez szükséges haladás kudarcáról és ez aggodalomra ad okot;

⁽¹⁾ HL C 43. E, 2004.2.19., 250. o.

⁽²⁾ HL C 227. E, 2006.9.21., 609. o.

⁽³⁾ HL L 111., 2004.4.17., 75. o.